

TÜRK TARİH KURUMU'NUN YENİ BİNASI

Türk Tarih Kurumu yıllardır özlediği yeni binasına dört yıllık yorucu bir çalışmadan sonra kavuşmuş bulunmaktadır. Kurum Nisan 1967 başından itibaren gerek bürolarını, gerekse kitaplığını yavaş yavaş yeni binasına yerleştirmeye başlamış ve taşınma işi Temmuz içinde sona ermiştir.

V. Seri Atatürk Yıllık Konferanslarından yedincisini üyelerimizden Prof. Tayyib Gökbilgin, 28 Nisan 1967 Cuma günü saat 17,30'da yeni binamızın Konferans salonunda ilk defa vermiş oldular. Bu münasebetle Kurumumuzun Başkanı Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu şu sözlerle konferansı açtılar :

“Sayın dinleyiciler ve misafirlerimiz ;

Bugün Atatürk Yıllık Konferanslarımızın V. serisinin 7. konferansını Sayın üyemiz Prof. Tayyib Gökbilgin verecektir. Konusu “Yeni Belgelerin Işığı Altında Kanunî Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı - Venedik Münasebetleri”dir. Bildiğiniz gibi bu serideki konferanslarımız geçen 28 Haziranda kaybettiğimiz rahmetli değerli üyemiz Fuad Köprülü'nün hâtrasına tahsis edilmiştir.

Bugünkü konferansımızın mutlu özelliği yeni binamızın bu güzel Oditoryum'unda ilk konuşma olmasıdır. Bu tarihi anda içten dileğimiz, bu kürsünün bilimsel gerçeğin ve gerçeği arayan, cesaretle ifade eden özgür düşüncenin tribünü olmasıdır.

Gerçekten Atatürk 1931 yılında Türk Tarih Kurumu'na gönderdiği bir mektupta aynen şöyle diyordu :

“Biz daima hakikat arayan ve onu buldukça ve bulduğumuza kani oldukça ifadeye cüret gösteren adamlar olmalıyız”.

Onun bu sözleri Kurum'un mânevî yapısının ve faaliyetlerinin yol gösterici ışığı niteliğindedir.

Gelecek konferans 12 Mayıs Cuma günü saat 17.30'da General Sayın Hulki Saral tarafından “Musul için harekât tasarısı” konusunda verilecektir.”

Bu münasebetle binamızın yapımına ait tarihî bilgilerle özelliğini burada kısaca okuyucularımıza sunalım :

Kısa tarihçe.

Kurum 1944 yılının Ocak ayında Cebeci caddesinde, Refik Saydam Sağlık Enstitüsü karşısında 2857 metrekairelik bir arsa satın almıştı. Bu arsa 1947 yılı sonunda Tıp Fakültesi için devletçe kamulaştırıldı.

Kurum yeni bir arsa aramaya başladı. Bu arsanın özellikle Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesine yakın olması, Kurum'un çalışmaları bakımından, zorunlu görünüyordu. Binamızın yapıldığı arsa bu bakımdan en uygunu idi. Hükümet katında teşebbüse geçildi ve 1949 yılı sonunda Basımevimizi de içine alan 2670 metrekairelik arsa Bakanlar Kurulu kararıyla Kurumumuza satıldı.

Yapı Hazırlıkları ve Basımevi Blokunun Yapımı.

Kurum'un birikmiş parası olmadığı için yapı işlerine hemen başlamak mümkün değildi. Bu arada Genel Müdürümüzün yakından tanıdığı Yüksek Mimar Doçent Dr. Turgut Cansever, Basımevi ve Kurum binaları için bir proje taslağı hazırlamayı kabul etti. Cansever'in hazırladığı ilk proje Yönetim Kurulunca beğenildi ve 1952 yazının başında Basımevi blokunun yapımına başlandı. Bu arada ağır bir hastalık geçiren Mimar Turgut Cansever, bu kısmın kontrolü ile meşgul olamadı; bu yüzden de Basımevi blokunda istenilen kalite elde edilemedi. Basımevi bloku iki yılda bitirildi. Bundan sonra asıl binanın yapımına kadar 9 yıl geçti. Bu arada Kurum yıllık küçük arttırmalarını bir köşeye koymakta idi.

Kurum'un çalışmaları arttıkça ve hele kitaplığı büyük bir hızla büyüdükçe Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinde Kurum'a ayrılan yer dar gelmiye başladı.

Esas Binanın Yapımına Başlanması.

Kurum binasının bir an önce yapılması gerekiyordu. Nihayet Turgut Cansever ve arkadaşı Yüksek Mimar Ertur Yener'le esas yapının projeleri üzerinde çalışmaları için 1961 yazında bir sözleşme imzalandı. Projelerin hazırlanması iki yıl sürdü ve 1963 yılının Haziranında küçük bir törenle binamızın temeli atılmış oldu.

Yapının Özellikleri.

Bir bodrum ve üç esas kattan ibaret olan binamızın yapı alanı her katta bin küsur metre karedir. Yapı işi dört yılda bitirilmek üzere plânlanmıştı. Bu plân aksamadan uygulandı.

Türk Tarih Kurumu binası, Kurum'un çalışmalarının yapılmasını sağlayacak bir ilim merkezi olarak düşünüldü.

Bina, kütüphane, konferans salonu, özel çalışma odaları ve Kurum Yönetim bölümünü içine almaktadır.

Kütüphane 200.000 kitaplık bir depoya sahiptir. Okuma Salonu, her okuyucuya özel bir çalışma yeri sağlayacak şekilde tertiplendi. Özel çalışmalara imkân verecek, ilim adamlarının misafir edilebilecekleri ve çalışabilecekleri odalar düzenlenerek değişik seviyede ilmi çalışma ve araştırmalar için gerekli imkânlar hazırlandı.

Kurum'un ilmi ve idari maksatlarla düzenleyeceği toplantılara tahsis edilmek üzere iki yüz kişilik bir Konferans ve kırk kişilik bir Toplantı Salonu yapıldı.

Kurum Yönetimi için gerekli hizmet odalarına yer ayrıldı.

Kütüphane, ilmi çalışma odaları, konferans ve toplantı salonlarının ve buralarda cereyan edecek her türlü faaliyetin yönetimi ile görevli olan Kurum idare kısmının sıkı bir bağlantısını ve bütünlüğünü; aynı zamanda değişik faaliyetlerin müstakil ve sakin özel çevrelere sahip olmasını sağlamak için, bu faaliyetlerin bütünlüğünün bir ifadesi ve neticesi olarak yapı, bir "Orta Hol" etrafında tertiplendi.

Çevresindeki yapıların iri kütleleri yanında nisbeten küçük bir hacme sahip olan Kurum binasını hem çevrenin bu ezici etkisinden korumak ve hem de çevrenin hareketliliğine karşı Kurum faaliyetlerinin muhtaç olduğu sükûneti sağlamak zorunluğu dolayısıyla de bina dışı karşı kapalı, orta avlu vazifesi gören bu "Orta Hol" etrafında düzenlendi.

Müstesna bir itina ile inşa edilen binanın betonarme iskeletinde açık betonlar, Ankara taşı ile işlenmiş taş duvarlar, alüminyum doğramalar, döşemelerde Marmara mermeri kullanıldı. Betonarme iskelet, Ankara taşının rengi ile ahenk teşkil edecek şekilde renklendirildi.

Mobilyalar meşeden imâl edildi. Sükûneti gerektiren mahallerde döşeme halı ile kaplandı. Görüşü kontrol etmek üzere kafeslerden, güneş kontrolü gereken yerlerde ise aşıp storlardan faydalanıldı.

İmkân nisbetinde ülkenin tarihî malzemesinin tekrar değerlendirilmesine çalışıldı.

Mahal düzenlemede, biçimlendirmede ve malzeme seçiminde mimarînin çağdaş ve mahallî sorunlarına yönelindi ve gerçek çözümlere ulaşmaya çalışıldı.

KURUM'UN DİL VE TARİH - COĞRAFYA FAKÜLTESİN- DEN AYRILMASI MÜNASEBETİYLE FAKÜLTE DEKANLIĞINA YAZILAN VEDA YAZISI

Ankara : 15. V. 1967

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Dekanlığına

25 yıl Kurumumuzu sinesinde barındıran Atatürk'ün büyük eseri Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinden yeni binamıza taşınacağımız bu günlerde, Fakültenin bundan önceki ve bugünkü yöneticilerine Kurumumuzun en derin şükran duygularını iletmekle onurlanmaktayız.

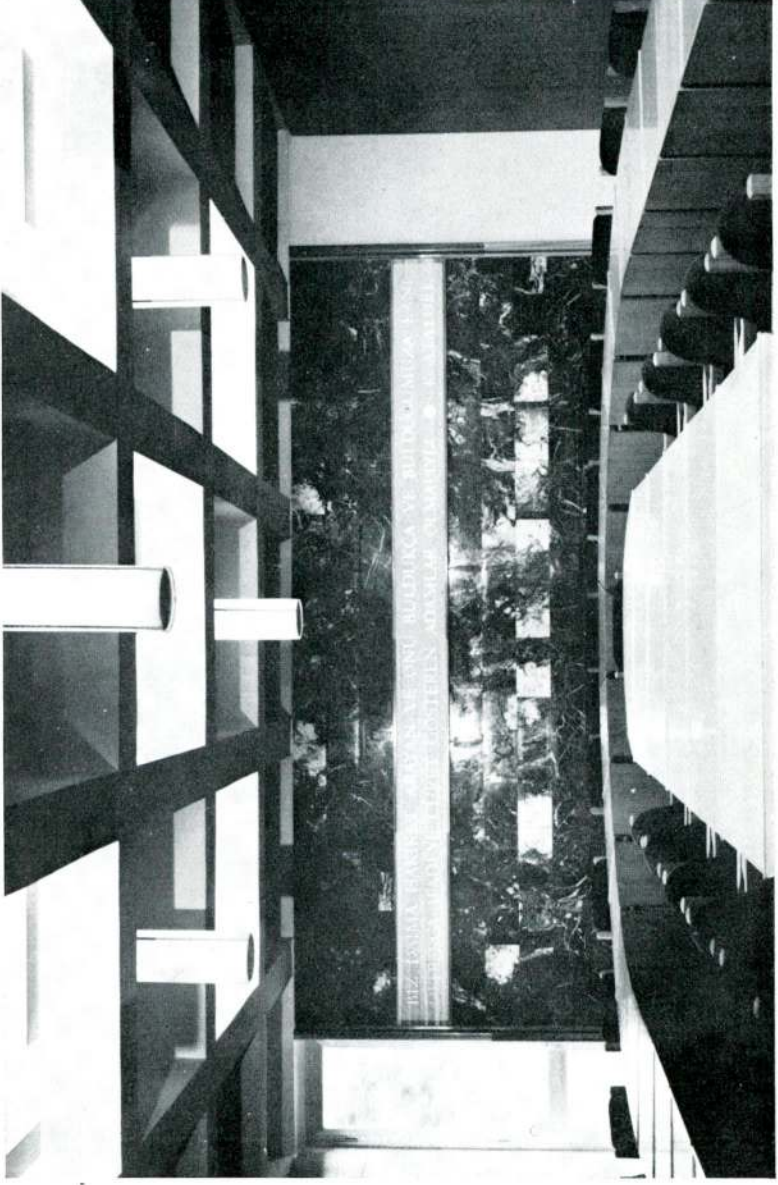
Türk Tarih Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi gibi Atatürk'ün Türk milletine en büyük armağanlarından biridir. İkisi de aynı amaca hizmet için kurulmuştur. O kadar ki Fakültenin kuruluşuna Atatürk, Türk Tarih Kurumu'nun o zamanki Başkanı Sayın Hasan Cemil Çambel'i memur etmiş, yeni binanın plânları hazırlanırken de burada Tarih ve Dil Kurumları için birer yer ayrılmasını emir buyurmuştu. Bu hâtrayı anmaktan maksadımız, her iki kuruluşun birbirine en sıkı ve tarihî bağlarla bağlı bulunduğunu belirtmektir. Yeni binamızın arsasını seçerken de bu yakınlığa dikkat edilmiştir. Her iki kuruluşun bundan sonra da aynı sıkı işbirliği içinde Atatürk'ün kutsal amacına yönelmiş olarak birlikte çalışacaklarına inanıyoruz ve bu inançla değerli müessesenizi ve onun vefakâr öğretim üyelerini ve idarecilerini en derin saygılarımızla selâmlıyoruz.

Türk Tarih Kurumu Başkanı
ORD. PROF. DR. ŞEVKET AZİZ KANSU

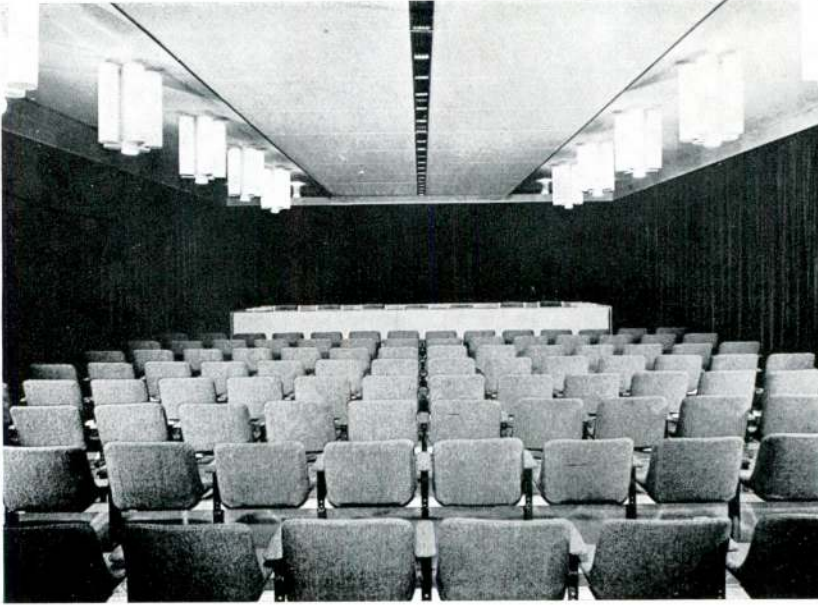
Türk Tarih Kurumu üyelerinden bir kısmı Kurum binası önünde

Türk Tarih Kurumu'nun yeni binasında toplantı salonu

Türk Tarih Kurum binasının cepheden görünüşü

Konferans salonu

Okuma salonu

Kitap deposundan bir bölüm